

Віслогубова А. В., магістр Навчально-наукового індустріального інституту
ДВНЗ «ДонНТУ»,

О.М.Лизунова, д.е.н., професор кафедри менеджменту
Навчально-наукового індустріального інституту ДВНЗ «ДонНТУ»

ФІНАНСОВА СТАБІЛІЗАЦІЯ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

Анотація. У статті розкрито взаємозв'язок понять «фінансова стабільність» та «фінансова стійкість». Розглянуті етапи фінансової стабілізації підприємства за допомогою внутрішніх механізмів. Розроблені основні напрямки підвищення фінансового стану підприємства та його підтримання на високому рівні.

Ключові слова: фінансова стабілізація, фінансова стійкість, механізм, фінансовий стан

На сьогоднішній день, аналізуючи діяльність певного підприємства, все частіше можна почути такі поняття як «фінансова стабільність» та «фінансова стійкість». Ці поняття характеризуються достатніми грошовими засобами підприємства для покриття своїх довгострокових та короткострокових обов'язків. Рівень фінансової стабілізації підприємства напряму залежить від рівня його фінансової стійкості. Тобто, якщо фінансова стійкість знижується, то підприємство вимагає застосування посиленних заходів фінансової стабілізації.

Загалом, фінансову стабільність можна розглядати, з одного боку, — як економічний процес, а з іншого — як економічну категорію.

Коли фінансова стабільність виступає як економічний процес, вона являє собою органічний процес чіткої взаємодії внутрішніх механізмів фінансової стабілізації підприємства – оперативного, тактичного та стратегічного.

Оперативний механізм фінансової стабілізації - система заходів, спрямованих як на зменшення розміру зовнішніх і внутрішніх поточних фінансових зобов'язань (скорочення негативного грошового потоку) у короткостроковому періоді, так і на збільшення грошових активів (збільшення позитивного грошового потоку), що забезпечують термінове погашення цих зобов'язань [1]. Даний механізм стабілізації являє собою захисну реакцію підприємства на негативний фінансовий розвиток та позбавлення будь-яких можливих наступальних управлінських рішень.

Тактичний механізм фінансової стабілізації - система заходів, спрямованих на досягнення фінансової рівноваги підприємства в майбутньому періоді [1]. Він передбачає застосування наступальної тактики, спрямованої на припинення негативних тенденцій фінансового розвитку.

Стратегічний механізм фінансової стабілізації - система заходів, спрямованих на підтримку досягнутої фінансової рівноваги підприємства в тривалому періоді [1]. Цей механізм використовує виключно наступальну стратегію

фінансового розвитку з метою прискорення всього економічного розвитку підприємства в цілому.

Як економічна категорія фінансова стабільність — це сукупність економічних відносин, які забезпечують одночасно збереження нормальної фінансової стійкості при контрольованій фінансовій рівновазі та спроможність до стійкого економічного зростання при врахуванні вагомих зовнішніх чинників.

Виділяють такі складові елементи фінансової стабільності: фінансова рівновага підприємства, потенційна, ресурсна та фінансова стійкість. Розглянемо більш детально характеристики кожної складової.

Основною ознакою фінансової рівноваги підприємства — є відповідність обсягів формування та споживання власних фінансових ресурсів.

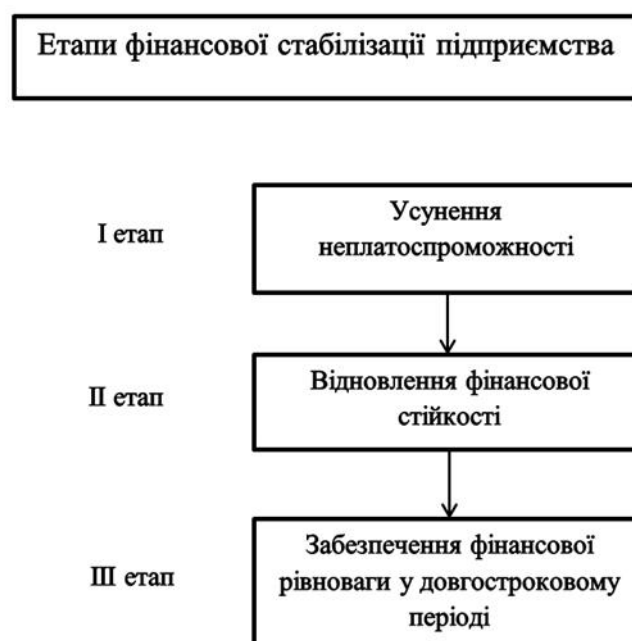
Головна умова ресурсної стійкості — це оптимальна структура матеріальних і трудових ресурсів підприємства.

Потенційна стійкість виявляє можливість підприємства нарощувати обсяги діяльності та його можливість вийти на новий рівень фінансової рівноваги.

Фінансову стійкість можна охарактеризувати, як стан фінансових ресурсів підприємства, за якого гарантією власних коштів є раціональне розпорядження цими фінансовими ресурсами, стабільної прибутковості та забезпечення процесу розширеного відтворення.

Фінансова стійкість є одним з найголовніших чинників, які впливають на досягнення фінансової рівноваги та фінансової стабільності підприємства.

Етапи фінансової стабілізації підприємства в умовах кризової ситуації зображені на рис. 1.1:

Перший етап — усунення неплатоспроможності. Неплатоспроможним, вважається підприємство, яке не може здійснити розрахунки по своїм короткостроковим зобов'язанням. Найважливішим завданням на цьому етапі є забезпечення відновлення спроможності розраховуватися з своїми поточними зобов'язаннями, для того, щоб попередити процедуру банкрутства.

Другий етап — відновлення фінансової стійкості. За допомогою здійснення ряду фінансових засобів, неплатоспроможність підприємства можна усунути, але якщо фінансова стійкість підприємства не буде відновлена до безпечного рівня, причини неплатоспроможності залишаться. Відновлення фінансової стійкості дасть змогу підприємству запобігти банкрутству в тривалому часі.

На третьому етапі підприємство повинно внести корективи у фінансову стратегію задля прискорення економічного зростання. Фінансова стратегія повинна забезпечувати високі темпи виробничого розвитку, при цьому одночасно знижувати загрозу банкрутства. Тільки тоді, коли підприємство забезпечить зниження вартості капіталу та постійне збільшення своєї ринкової вартості, буде досягнута повна фінансова стабілізація.

Відновлення фінансової стійкості на другому етапі фінансової стабілізації є найголовнішим завданням, тому розглянемо основні напрямки, які можуть позитивно вплинути на ситуацію та підвищити загальний фінансовий стан підприємства:

- пошук оптимального співвідношення власного і позикового капіталу, може забезпечити мінімальний фінансовий ризик за максимальної рентабельності капіталу. Тому цей захід є першочерговим етапом у покращенні фінансового стану українських підприємств;
- збільшення виручки від реалізації продукції (або послуг), за рахунок збільшення обсягів та ціни одиниці продукції;
- збільшення вхідних та зменшення вихідних грошових потоків. В свою чергу, підвищення розмірів вхідних грошових потоків можливе за рахунок: збільшення виручки від реалізації; рефінансування дебіторської заборгованості; продажу частини основних фондів. Зменшення розміру вихідних грошових потоків здійснюється шляхом: зниження витрат, які покриваються за рахунок прибутку; зниження витрат, які відносяться до собівартості продукту;
- мобілізація внутрішніх резервів – це: проведення реструктуризації активів підприємства; сукупність заходів, пов'язаних зі зміною структури та складу активів балансу; перетворення в грошову форму наявних матеріальних та фінансових активів підприємства [2];
- збільшення грошових коштів на розрахунковому рахунку підприємства, наприклад, шляхом реалізації зайвих виробничих і невиробничих фондів, здачі їх в оренду. Даний захід дозволить збільшити коефіцієнт

абсолютної ліквідності і надасть змогу підприємству брати короткострокові та довгострокові позики в банку для фінансування поточної діяльності.

Отже, можемо зробити такі висновки, що:

- коли хоча б один з елементів фінансової стабільності порушений, діяльність підприємства вимагає застосування стабілізаційних заходів;
- за допомогою правильного застосування внутрішніх механізмів стабілізації підприємства, можна не тільки зняти фінансовий стрес загрози банкрутства, але й прискорити темпи економічного розвитку підприємства та значною мірою позбавити його від залежності використання позикового капіталу;
- якщо підприємство не отримує прибутку в розмірах, що забезпечують необхідний приріст фінансових ресурсів для зміцнення матеріально-технічної бази підприємства, його фінансовий стан не може бути стійким. Тому, для підтримки фінансового стану на високому рівні, система заходів повинна передбачати:
 - постійний моніторинг та контроль внутрішнього та зовнішнього станів підприємства;
 - розробку та застосування системи раннього попереджування та реагування, для того, щоб забезпечити власну економічну стабільність, як запоруку успішного функціонування та розвитку;
 - прийняття ризикових і нестандартних рішень у випадку відхилення від плану дій, під час виникнення кризової ситуації;
 - координацію і контроль за діями усіх учасників, та їхніми результатами тощо.

Список використаної літератури

1. Внутрішні механізми фінансової стабілізації підприємства та економічне обґрунтування вибору заходів стабілізаційної програми [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://dl.sumdu.edu.ua/textbooks/92627/346404/index.html>
2. Марцин, В.С. Надійність, платоспроможність та фінансова стійкість - основні складові оцінки фінансового стану підприємства // Економіка, фінанси, право. – К.: Вища школа, 2016.